

5) державне регулювання та чинність норм; взаємозв'язок між державними установами та мовною соціалізацією;

6) стандартизація мови через узус на протипагу кодифікованим нормам [4, с. 76].

Тому актуальними і невирішеними залишаються питання з'ясування мовно-культурних маркерів національної ідентичності австрійців, які відображені, перш за все, у мовній та концептуальній картинах світу, що представляють особливий спосіб осмислення навколишньої дійсності носіями австрійської лінгвокультури.

Список використаних джерел:

1. Селіванова О.О. Світ свідомості в мові. Мир сознания в языке : монографічне видання. Черкаси : Ю. Чабаненко, 2012. 488 с.

2. Сепир Э. Избранные труды по языкознанию и культурологии. Москва : Прогресс, 1993. 656 с.

3. Тер-Минасова С.Г. Язык и межкультурная коммуникация : учеб. пособие. Москва : Слово/Slovo, 2000. 624 с.

4. Österreichisches Deutsch. Linguistische, sozialpsychologische und sprachpolitische Aspekte einer nationalen Variante des Deutschen / Hrsg. : R. Muhr, R. Schrod, P. Wiesinger. Wien : Verlag Holder-Pichler-Tempsky, 1995. VI, 405 S.

Кириленко Т.М.

студентка,

Національний технічний університет України

«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО ТЕКСТУ

Завдяки швидкому розвитку науки і техніки технічний переклад стає все популярнішим. Варто зазначити, що для розповсюдження знань переклад має бути якісним та точним. Головною особливістю науково-технічного тексту є, з одного боку, чіткість, лаконічність і логічність викладу думок, а з іншого боку, – виклад думок без емоційної лексики та художніх стилістичних засобів, які характерні

для художнього тексту. Важливо розуміти, з якими труднощами при перекладі може зіткнутися перекладач та як з ними впоратися. Саме тому дослідженнями особливостей технічного перекладу займалися видатні філологи та перекладачі, які виділили проблематику роботи з такими текстами. Наприклад, дослідженнями в цій сфері займалися, І.Р. Гальперін, Дж. Берн, С.А. Хоменко, М.Г. Ціммерман, С.І. Кауфман, С.Я. Докштейн, А.Я. Коваленко, Р.Ф. Проніна, Л.І. Борисова.

Для того, щоб визначити особливості перекладу науково-технічного тексту, варто спочатку дати визначення самому поняттю «науково-технічний текст». С.А. Хоменко стверджує, що до технічної літератури можна віднести наступні тексти [3]:

- власне науково-технічна література (монографії, збірники, статті);
- науково-популярна література;
- технічна документація;
- технічні рекламні матеріали (брошури, каталоги тощо).

Проблеми в перекладі науково-технічного тексту виникають з двох основних причин. По-перше, українська та англійська мови різні за своєю структурою. Так, українська мова – синтетична (тобто граматичні категорії реалізуються за допомогою закінчень), а англійська – аналітична (граматичні категорії реалізуються за допомогою службових частин мови). По-друге, науково-технічний текст насичений термінологією, скороченнями, абрєвіатурами тощо, тому, перекладачеві недостатньо лише розуміти сенс написаного, важливо також і розумітися на описаних в тексті процесах та враховувати нюанси.

Іншою особливістю є специфічні терміни, які характерні лише для певної галузі науки і техніки. Так, існує велика кількість термінів, які в різних областях мають різні значення, а отже, і перекладатися будуть по-різному. Тому варто враховувати контекст, в якому використовується термін. Крім того, між термінами та словами повсякденного вжитку існує тісний зв'язок, що ще більше ускладнює роботу перекладача. Наприклад, основне значення терміну *power* – *the amount of political control a person or group has in a country*, тобто – *влада*. Однак, Cambridge dictionary подає і наступні значення:

electricity, especially when considering its use or production (електроенергія); the rate at which energy is used, or the ability to produce energy (потужність); the number of times that a number is to be multiplied by itself (степені) [4].

Тому для перекладача важливо, в першу чергу, дати визначення (дефініцію) терміну – вербальне або невербальне пояснення або опис поняття, яке виключає всі інші можливі значення, окрім того, яке використовується в даному тексті [1, с. 40].

Ще однією особливістю є постійний стрімкий розвиток науки та техніки і виникнення нових технологій, а відповідно і термінів та аббревіатур. Тому перекладач повинен враховувати в своїй роботі і цей фактор і вміти підібрати відповідний еквівалент на мові перекладу. Часто трапляється, що термін ще не був перекладений та внесений до словника.

В такому випадку перекладач повинен володіти основними методами перекладу безеквівалентної лексики:

- 1) калькування;
- 2) транслітерація;
- 3) описовий переклад.

Для того, щоб досягнути найвищої якості перекладу науково-технічного тексту та впоратися з вище наведеними проблемами, І.Н. Рехме, наприклад, рекомендує використовувати прототипну та адаптивну стратегії перекладу. Ідея прототипної стратегії полягає в тому, щоб виділили в тексті типові логічно-семантичні речення, відомі перекладачеві терміни (дефініцію яких він визначає за допомогою контексту) та типові граматичні конструкції [2].

Адаптивна стратегія використовується у тому, випадку, якщо використання прототипної стратегії неможливе. Наприклад, у випадку, якщо перекладач повинен перекласти статтю або доповідь, яка була написана не носієм мови та не була відредагована, перекладачеві необхідно самостійно експлікувати логічні зв'язки (які можуть бути непомітні через неправильно граматичну структуру речень), перекласти складні термінологічні групи (які зазвичай не вживаються разом), позбутися тавтології в тексті оригіналу та відредагувати граматичні помилки (що можуть ускладнити розуміння тексту читачам).

Тобто, можна зробити висновок, що існує два види адаптивної стратегії: адаптація-спрощення (якщо в тексті порушені логіко-синтаксичні зв'язки) та адаптація-приспосовання (стосується перекладу складних термінів).

Отже, у висновку варто зазначити, що перекладач, який працює з науково-технічними текстами, для досягнення високої точності та якості перекладу повинен правильно з огляду на контекст ідентифікувати значення терміну та підбирати коректний відповідник у мові перекладу; вміти точно перекласти безеквівалентну лексику, що подається в тексті, за допомогою основних методів перекладу, а також за необхідності відредагувати текст оригіналу, використовуючи адаптивну стратегію перекладу.

Список використаних джерел:

1. Ветрова О.Г. Принципы и практика обнаружения и устранения терминологических несоответствий в научных текстах [Текст] / О.Г. Ветрова, К.К. Гомоюнов // Вопр. методики преподавания в вузе. – Вып. III. – СПб., 2001. – С. 39-43.
2. Рехме И.Н. Когнитивные особенности перевода научно-технического текста (на материале текстов металлургической промышленности) [Текст]: автореф. дис. ... канд. филол. наук / И.Н. Рехме. – Челябинск, 2007. – 23 с.
3. Хоменко С.А. Основы теории и практики перевода научно-технического текста с английского языка на русский: учеб. пособ. / С.А. Хоменко, Е.Е. Цветкова, И.М. Басовец. – Мн.: БНТУ, 2004. – 204 с.
4. Dictionary.cambridge.org [Електронний ресур]: [Інтернет-портал]. – Електронні дані. – [Cambridge University Press, 2020]. – Режим доступа: <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/power?q=power+> (дата звернення: 24.01.2020).